

God ontmoeten in het gebed

Als Schepper gebruikt God zijn Logos - zijn Woord om te communiceren met de mensen. Naar dit voorbeeld hanteren wij het gebed om met God te communiceren. Het gaat over de relatie tussen de Schepper en de mens, tussen de Absolute die zich openbaart door afdaling en het schepsel dat verlicht wordt door opstijging. De biddende mens realiseert wat hij is in wording. Door zijn gebed zegent hij het actuele leven en beoogt daarbij het eeuwige leven. Het gebed is een verwezenlijking van het mysterie van de schepping, de menswording, de verlossing en het koninkrijk.

Het gebed is opgebouwd uit de synergie van twee onderwerpen: God en mens. God echter is het voornaamste onderwerp van het gebed. De mens realiseert zijn gebed in de mate dat hij deelneemt en meewerkt aan de goddelijke energie. De eindbedoeling is dat dit het fundament en de motor wordt van zijn gedrag. Van theoria naar praxis, de praxis zijnde de liefde. Het gebed is de meest natuurlijke, normale en volledige activiteit van de mens.

Het principe en de reden van bestaan van het gebed is de ervaring. De religieuze ervaring stelt dat God is en dat Hij zich manifesteert, met andere woorden Hij is tegenwoordig in deze wereld. Maar onze ervaring zegt verder dat het ons onmogelijk is om van deze aanwezigheid maximaal te profiteren. Vandaar de woorden van de evangelist Marcus (IX, 24) "Ik geloof Heer, help mij in mijn ongelovigheid", hij heeft "gevonden", vandaar dat hij onophoudelijk verder "zoekt". Gans ons leven wordt vanaf nu een logische cultus, conform aan de Logos want "bevelen wij aan Christus God onszelf, elkaar en geheel ons leven aan" (uit de liturgie van de heilige Johannes Chrysostomos).

Oneindig veel passages uit het Oude en het Nieuwe Testament tonen het hart van de mens als "het heilige der heiligen" waar God en mens zich verenigen. "God bezoekt het hart, eenmaal het is gezuiverd" leert ons de heilige Gregorius de Theoloog. Het gebed van het hart of Jezusgebed heeft als grondslag het "bidden zonder ophouden" van de apostel Paulus en het gebed van de tollenaar "Heer Jezus Christus, Zoon van God, heb medelijden met mij, zondaar".

Dit gebed – de hartslag van de orthodoxe spiritualiteit - is tegelijk godsopenbaring en mensenervaring. In het eerste deel van het gebed, belijden wij dat Christus God mensgeworden is voor onze heiliging (helen, genezen, verlossen); in het tweede deel erkennen wij - in een geest van berouw – onze zonde, onze val, onze redding. Het samengaan van een dogmatische belijdenis – namelijk de aanroeping van de goddelijke naam van Jezus – met het berouw, geeft aan dit gebed een totale inhoud. Deze twee elementen zijn niet te vergelijken naar hun natuur, maar toch zonder vermenging en zonder scheiding. De dynamiek van dit geheel is als een dubbele beweging die de ene naar de andere draagt; twee realiteiten die zich verheffen naar het ontmoeten van elkaar: God en mens. God daalt neer tot zijn schepsel om hem te inspireren, om hem te bewonen en de mens verlangt op te stijgen naar zijn Schepper, die sinds de val zijn Redder geworden is. Deze wisseling van het eigene (perichoresis of circumincessie) is de drang van elke eucharistie : het nederdalen van God, het opgaan van de mens; een goddelijk aanroepen van de Geest, een vergoddelijking van de mens.

"De mens is de glorie van God" (de heilige Ireneus van Lyon).

V. Dominique
25 maart 2020